

SYNERGY AND ENVIRONMENT TO
EMPOWER DECENTRALISED SCHOOLS

Εργαλειοθήκη Green S.e.e.d.s.

ΕΝΟΤΗΤΑ 3

Σπόροι για διαχείριση

Κεφάλαιο 2

Η οργάνωση της τάξης

Η συνεργασία

των δασκάλων

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

SYNERGY AND ENVIRONMENT TO
EMPOWER DECENTRALISED SCHOOLS

Υπεύθυνος για το πνευματικό έργο 1 “Εργαλειοθήκη GREEN S.E.E.D.S.”

Ángeles Parrilla Latas (University of Vigo)

Συγγραφείς

CIES-UVigo, ES

Ángeles Parrilla Latas | Manuela Raposo Rivas | Esther Martínez Figueira |
Silvia Sierra Martínez | Almudena Alonso Ferreiro | María Zabalza Cerdeiriña |
Isabel Fernández-Menor | Adoración de la Fuente Fernández
SYNTHESIS CENTER FOR RESEARCH AND EDUCATION LTD, CY

Υπεύθυνοι για εκπαιδευτικές δραστηριότητες και για τη δοκιμή της “Εργαλειοθήκης GREEN S.E.E.D.S.”

Giulia Benvenuto (IC Bosco Chiesanuova, IT) | Alice Dalle (Région Vallée
d'Aoste/Regione Valle d'Aosta, IT) | Golfo Kateva (Synthesis Center, CY) | Noemi Nieto
Blanco (University of Vigo) | Miljenka Padovan Bogdanović (Srednja Skola Vela Luka, HR)
| Eftychia Vlysidou (Diefthinsi Defterovathmias Ekpedefsīs Chiou, GR)

ΕΡΓΟ

GREEN S.E.E.D.S. - Synergy and Environment to Empower Decentralised Schools,
www.greenseeds.eu

Συντονιστής του έργου

Maria Carla Italia (Glocal Factory, Italy)

PARTNERS

Universidade de Vigo

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

SYNERGY AND ENVIRONMENT TO
EMPOWER DECENTRALISED SCHOOLS

Συνεργασία

Αυτό το έντυπο είναι μία από τις 15 ενότητες του "Toolkit GREEN S.E.E.D.S.", του Intellectual Output n.1 του έργου Green S.E.E.D.S. Τη διαμόρφωσή του ανέλαβε το Πανεπιστήμιο του Βίγο ενώ ολοκληρώθηκε με την υποστήριξη όλων των Εταίρων, με ιδιαίτερη έμφαση στην εκπαίδευση πάνω στο περιεχόμενο της εργαλαιοθήκης. Η ομάδα εργάστηκε και για τη δοκιμή της εργαλαιοθήκης. Οι ενότητες αναπτύχθηκαν το διάστημα Σεπτεμβρίου του 2019 έως το τέλος Ιανουαρίου 2020. Η επόμενη εκπαίδευση, σε δύο στάδια, διήρκεσε μέχρι το τέλος Ιουνίου του 2020:

1. Εκπαίδευση του εθνικά υπεύθυνου (5-6.03.2020)
2. Κατάρτιση των εκπαιδευτικών σε τοπικό επίπεδο (1.04.2020 - 31.06.2020)

Πώς να παραπέμψετε σε αυτό το έγγραφο

CIES-UVigo, *Unit 1 – Education, rural school & community: a common project, Module 1 – Seeds for Boosting*, "Toolkit GREEN S.E.E.D.S.", Project GREEN S.E.E.D.S. - Synergy and Environment to Empower Decentralised Schools, 2020

ΕΝΟΤΗΤΑ 3.2

Η οργάνωση της τάξης.

Η συνεργασία των δασκάλων: συν-διδασκαλία

Η Cecilia είναι βετεράνος δάσκαλος σε αγροτικό σχολείο και έχει περάσει χρόνια εκπαιδεύοντας τον εαυτό της σε στρατηγικές συν-διδασκαλίας στην τάξη. Η Λάουρα, μια συνάδελφος στο ίδιο σχολείο που έχει επίσης πολυετή εμπειρία, ενδιαφέρεται πολύ να αρχίσει να μαθαίνει για τη διδασκαλία και να οργανώνει τα μαθήματά της διαφορετικά. Η Cecilia έχει μια πολύ ξεκάθαρη ιδέα για το πώς να συν-διδάσκει και γνωρίζει τα διάφορα μοντέλα που μπορούν να εφαρμοστούν καλά ενώ η Laura εξακολουθεί να διερευνά τις δυνατότητες που προσφέρει η συν-διδασκαλία. Παρά το γεγονός ότι βρίσκονται σε διαφορετικές καταστάσεις όσον αφορά τη συν-διδασκαλία, και οι δύο αποφάσισαν να συνεργαστούν φέτος. Ως δάσκαλος, τι πιστεύετε για αυτήν την κατάσταση:

- ♦ Νομίζετε ότι θα δουλέψει;
- ♦ Γιατί ναι; Γιατί όχι;
- ♦ Τι μπορεί να γίνει για να διευκολυνθεί η διαδικασία;

Το παραπάνω παράδειγμα μας συστήνει με διαδικασίες αλλαγής, οι οποίες μπορούν να ξεκινήσουν στις τάξεις μας και στη συνέχεια να επεκταθούν σε ολόκληρο το σχολείο. Πρόκειται για αλλαγές που έχουν αντίκτυπο στην ποιότητα της εκπαίδευσης, αλλά δεν απαιτούν απαραίτητα την εμπλοκή ολόκληρου του σχολείου. Η συν-διδασκαλία καθιστά αυτές τις αλλαγές δυνατές και μπορεί να οδηγήσει σε καινοτομίες που στη συνέχεια εφαρμόζονται σε ολόκληρο το σχολείο. Σε αυτή την ενότητα θα προσπαθήσουμε να

απαντήσουμε στο ερώτημα τι είναι η συν-διδασκαλία, ποια είναι τα κύρια μοντέλα της, τα πλεονεκτήματα και οι δυσκολίες της και πώς την εφαρμόζουμε σε αγροτικά σχολεία και αίθουσες διδασκαλίας.

1. Τι είναι η συν-διδασκαλία;

Η συν-διδασκαλία είναι ένα χρήσιμο εργαλείο για τον εμπλουτισμό της εργασίας στην τάξη στο πλαίσιο των αγροτικών σχολείων και τη μεγάλη ποικιλία μαθητών, οι οποίοι έχουν διαφορετικές ανάγκες και επίπεδα.

Οι εκπαιδευτικοί, και η ίδια η διδασκαλία, μπορούν να γίνουν πρωταγωνιστές στη βελτίωση της εκπαιδευτικής ποιότητας των τάξεων και των σχολείων. Αυτή η ενότητα επικεντρώνεται στους διαφορετικούς τύπους συν-διδασκαλίας. Αυτό μπορεί να οριστεί με διαφορετικούς τρόπους, ανάλογα με τον συγγραφέα ή την εμπειρία. Για αυτή την ενότητα, έχουμε χρησιμοποιήσει έναν από τους κλασικούς ορισμούς της έννοιας (Cook & Friend, 1995) που μας επιτρέπει να φτάσουμε στα βασικά σημεία που θα χρησιμοποιηθούν για να περιγράψουμε τις διαφορετικές

λεπτομέρειες αργότερα, σε αυτήν την ενότητα. Έτσι, η συν-διδασκαλία μπορεί να οριστεί ως: δύο ή περισσότεροι επαγγελματίες που παρέχουν ουσιαστική διδασκαλία σε μια διαφορετική ή αναμειγμένη ομάδα μαθητών σε ένα φυσικό χώρο (Cook & Friend, 1995). Όπως μπορεί να παρατηρηθεί, υπάρχουν τέσσερα βασικά στοιχεία, χωρίς τα οποία δεν είναι δυνατή η συν-διδασκαλία. Ο στόχος είναι να αυξήσει τις ευκαιρίες μάθησης που προκύπτουν από τις διαφορετικές, αλλά συμπληρωματικές, προοπτικές των επαγγελματιών που συνεργάζονται.

1. Κάθε δάσκαλος είναι υπεύθυνος για τη σχέση μαθητή-δασκάλου.

Αυτό σημαίνει να εμπλέξεις και τους δασκάλους στη μαθησιακή διαδικασία.

2. Διαφορετικότητα μέσα στην ομάδα.

Αυτό αναφέρεται στην διαφορετικότητα που υπάρχει μέσα στην ομάδα από άποψη ηλικίας, μαθησιακού επιπέδου ή άλλου παράγοντα.

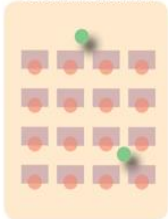
3. Ιδανικά, λαμβάνει χώρα στην ίδια τάξη ή στον ίδιο φυσικό χώρο.

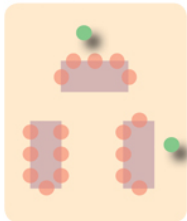
Ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δοθεί στον πλούτο και την πολυπλοκότητα της συν-διδασκαλίας στο πλαίσιο των ομαδικών τάξεων στο σύνολό του και στον ίδιο φυσικό χώρο, αν και είναι δυνατό να γίνουν άλλοι τύποι ομάδων μέσα στην τάξη σε συγκεκριμένες περιπτώσεις.

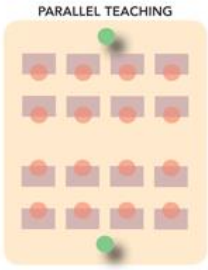
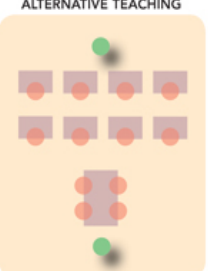
2. Ποια μοντέλα συν-διδασκαλίας μπορούν να εφαρμοστούν;

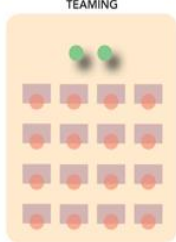
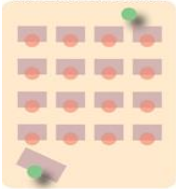
Υπάρχουν διάφορα μοντέλα συνεργατικής διδασκαλίας (Friend, 2006, Friend & Cook, 1996). Αυτά μπορούν να βρεθούν με διαφορετικά ονόματα ή σε διαφορετικές παραλλαγές στη βιβλιογραφία, αλλά τα βασικά χαρακτηριστικά παραμένουν ίδια. Η επιλογή ενός μοντέλου εξαρτάται από τη σύνθεση της τάξης, τα στυλ διδασκαλίας, τα χαρακτηριστικά της ομάδας και τον

διαθέσιμο χρόνο προγραμματισμού. Ένα μοντέλο δεν είναι αυτό καθαυτό καλύτερο από ένα άλλο. Εξαρτάται από το συγκεκριμένο πλαίσιο στο οποίο πρόκειται να εφαρμοστεί. Στο πλαίσιο της συν-διδασκαλίας, η συνεργασία μπορεί να είναι συνεχής ή προσωρινή. Μεταξύ των πιο μελετημένων μοντέλων, μπορεί κανείς να τονίσει τα ακόλουθα:

ΜΟΝΤΕΛΟ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ	ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ
Ένας διδάσκει, ένας βοηθάει 	Ένας δάσκαλος έχει την ευθύνη του προγραμματισμού και της διδασκαλίας Ο άλλος μπορεί να μετακινηθεί στην τάξη, βοηθώντας μαθητές όπως απαιτείται και παρατηρώντας	Οι μαθητές λαμβάνουν εξατομικευμένη βοήθεια Έχοντας ένα δάσκαλο κοντά τους, οι μαθητές συγκεντρώνονται ευκολότερα Ο δεύτερος δάσκαλος μπορεί να παρατηρήσει πράγματα που διαφεύγουν από τον πρώτο δάσκαλο Ο δάσκαλος με την περισσότερη ευθύνη μπορεί να λειτουργήσει ως οδηγός για τον δάσκαλο υποστήριξης	Ο ένας δάσκαλος είναι πιο σημαντικός από τον άλλο. Ο ένας είναι βοηθός του άλλου Ένας δάσκαλος που παρατηρεί την τάξη μπορεί να αποσυγκεντρώσει κάποιους μαθητές. Οι μαθητές προσδοκούν άμεση, εξατομικευμένη προσοχή

ΜΟΝΤΕΛΟ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ	ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ
Διδασκαλία σε ομάδες 	Η τάξη υποδιαιρείται σε διαφορετικά κομμάτια ή μαθησιακά κέντρα Κάθε κέντρο επιτηρείται από ένα δάσκαλο ή από δασκάλους που εργάζονται αυτόνομα Ένα ή περισσότερα άτομα μπορεί να συμπεριληφθούν, π.χ. ένας γονιός Οι δάσκαλοι διαιρούν τους μαθητές σε ομάδες και αναλαμβάνουν την ευθύνη του σχεδιασμού και της διδασκαλίας Κάθε δάσκαλος εργάζεται με μια ομάδα ενώ άλλες ομάδες εργάζονται σε δραστηριότητες ανεξάρτητα. Οι δάσκαλοι επαναλαμβάνουν το μάθημα με τις διαφορετικές ομάδες. Οι μαθητές περνούν από κάθε ομάδα.	Οι μαθητές ωφελούνται από την ομαδική εργασία Οι δάσκαλοι μπορούν να διδάξουν περισσότερα πράγματα σε λιγότερο χρόνο Οι μαθητές μαθαίνουν με ενεργητικό και πρακτικό τρόπο Κάνει χρήση εθελοντών στην τάξη	Χρειάζεται πρότερος σχεδιασμός Όλο το υλικό πρέπει να οργανωθεί προηγουμένως Η τάξη κάνει φασαρία Κάθε κέντρο πρέπει να είναι πολύ οργανωμένο ούτως ώστε όλοι να τελειώνουν λίγο-πολύ στον ίδιο χρόνο Μία ή περισσότερες ομάδες πρέπει να εργαστούν μόνες τους

ΜΟΝΤΕΛΟ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ	ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ
Παράλληλη διδασκαλία 	Οι δάσκαλοι σχεδιάζουν το μάθημα μαζί, αλλά χωρίζουν την τάξη σε δύο ομάδες Εργάζονται στο ίδιο περιεχόμενο, την ίδια ώρα, αλλά χρησιμοποιούν διαφορετικές δραστηριότητες ή εξατομικεύουν τον περιεχόμενο ανάλογα με τα επίπεδα των μαθητών	Οι μαθητές έχουν περισσότερη επίβλεψη από τους δασκάλους και περισσότερες ευκαιρίες να συμμετέχουν στο μάθημα Ο πρότερος σχεδιασμός βελτιώνει τη σχέση μαθητή-δασκάλου Επιτρέπει στους δασκάλους να εργαστούν με μικρότερες ομάδες από ότι συνήθως	Και οι δύο δάσκαλοι πρέπει να είναι ανταγωνιστικοί όσο αφορά τη διδακτέα ύλη Ο ρυθμός της τάξης πρέπει να είναι τέτοιος ώστε οι δάσκαλοι να τελειώνουν περίπου στον ίδιο χρόνο Πρέπει να υπάρχει αρκετός χώρος στην τάξη Η τάξη μπορεί να κάνει φασαρία
Εναλλακτική διδασκαλία 	Ένας δάσκαλος είναι υπεύθυνος για την τάξη Ο άλλος είναι υπεύθυνος για μια μικρότερη ομάδα Αυτές οι μικρές ομάδες μπορούν να χρησιμοποιηθούν για υποστήριξη, πρότερη μάθηση, να βοηθήσουν μαθητές που έχουν κενά κ.λπ.	Ικανοποιούν εξατομικευμένες ανάγκες Ο ένας δάσκαλος μπορεί ανεπίσημα να παρατηρήσει πώς ο άλλος εφαρμόζει καλές πρακτικές.	Οι ομάδες πρέπει να ποικίλουν για να αποφύγουν τις ετικέτες (η 'έξυπνη' ομάδα, η 'αργή' ομάδα, κ.λπ.) Οι μαθητές μπορεί να θεωρήσουν τον δάσκαλο που εργάζεται με τη μεγαλύτερη ομάδα ως τον βασικό δάσκαλο. Η τάξη μπορεί να κάνει φασαρία Πρέπει να υπάρχει αρκετός χώρος

ΜΟΝΤΕΛΟ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ	ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ
Ομαδική διδασκαλία 	Και οι δύο εκπαιδευτικοί μοιράζονται τη διαδικασία διδασκαλίας-μάθησης με ολόκληρη την ομάδα μαθητών Το αποτέλεσμα εξαρτάται από τους τρόπους διδασκαλίας Είναι η πιο περίπλοκη, αλλά η πιο ικανοποιητική μορφή συν-διδασκαλίας	Και οι δύο δάσκαλοι διαδραματίζουν ενεργό ρόλο Οι μαθητές αντιμετωπίζουν και τους δύο δασκάλους με τον ίδιο τρόπο Και οι δύο δάσκαλοι συμμετέχουν ενεργά στην διαχείριση και την οργάνωση της τάξης Ενθαρρύνεται η πρωτοτυπία και η διαχείριση προκλήσεων	Ο πρότερος σχεδιασμός απαιτεί πολύ χρόνο Ο διαμοιρασμός της ευθύνης απαιτεί ξεκάθαρους ρόλους
Ένας διδάσκει, ένας παρατηρεί 	Ένας δάσκαλος είναι υπεύθυνος για την ομάδα και ο άλλος παρατηρεί έναν ή περισσότερους μαθητές ή ολόκληρη την τάξη Οι δάσκαλοι είναι διαδοχικοί παρατηρητές και ηγέτες Μαζί, αναλύουν τα δεδομένα, συζητούν και λαμβάνουν αποφάσεις	Ένας δάσκαλος κάνει λεπτομερή παρατήρηση των μαθητών Τι πρέπει να προσέξετε, πώς να συλλέξετε δεδομένα, κ.λπ. αποφασίζεται εκ των προτέρων Προωθεί την έρευνα για τη βελτίωση της διδασκαλίας	Ο πρότερος σχεδιασμός απαιτεί πολύ χρόνο Χρειάζεται χρόνος για ανάλυση, διαμοιρασμό της πληροφορίας και λήψη αποφάσεων

4. Πώς μπορούμε να το εφαρμόσουμε;

Οι μεμονωμένες πρακτικές συν-διδασκαλίας στην τάξη, με δύο καθηγητές με υψηλό κίνητρο, παρουσιάζουν μεγάλο ενδιαφέρον και αποτελούν την αρχή του ταξιδιού. Είναι, ωστόσο, βέβαιο ότι για να είναι

βιώσιμοι κινητήρες αλλαγής και βελτίωσης, είναι απαραίτητο για το σχολείο να τις εφαρμόσει καθ 'όλη τη διάρκεια (Huguet και Lázaro, 2018).

Έχοντας αυτό κατά νου, παρακάτω τίθενται μερικές ενέργειες που μπορεί να βοηθήσουν στα πρώτα στάδια της συν-διδασκαλίας στην τάξη.

Συνοδεύστε την έναρξη της διαδικασίας με ένα συγκεκριμένο τύπο εκπαίδευσης συν-διδασκαλίας.
-Βρείτε έναν συνάδελφο και επιλέξτε ένα μοντέλο για συνεργασία.
- Αφήστε το διδακτικό προσωπικό να γνωρίζει τι πρόκειται να κάνετε και γιατί θέλετε να το κάνετε, με στόχο τη δημιουργία μιας κοινής κουλτούρας και την εξασφάλιση ορισμένων βασικών προϋποθέσεων ώστε η προσπάθεια να είναι επιτυχής.
Κρατήστε και αφιερώστε χρόνο στον προγραμματισμό συνεδριών συν-διδασκαλίας.
Συμφωνήστε για τα διάφορα στάδια της διαδικασίας διδασκαλίας-μάθησης (στόχοι, περιεχόμενο και ικανότητες, δραστηριότητες, κατανομή ρόλων και λειτουργιών, αξιολόγηση κ.λπ.).
Εάν είναι δυνατόν, ξεκινήστε ταυτόχρονα σε διαφορετικές τάξεις και δημιουργήστε ομάδες συσκέψεων για να μοιραστείτε αμφιβολίες, προτάσεις και προβλήματα που βρέθηκαν στην πορεία.
Ξεκινήστε με λίγο χρόνο αφιερωμένο στη συν-διδασκαλία, αυξάνοντάς τον καθώς μαθαίνετε περισσότερα και η αυτοπεποίθησή σας αυξάνεται.
Σχεδιάστε και διατηρήστε χρόνο για κοινή χρήση, προβληματισμό και λήψη αποφάσεων σχετικά με το τι συμβαίνει.
Αξιολογήστε μαζί τη διαδικασία.

ΕΦΑΡΜΟΣΕ ΤΟ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ ΣΟΥ

Στο σχολείο σας, επιλέξτε έναν συνάδελφο με εμπειρία στη συν-διδασκαλία. Συναντηθείτε για να επιλέξετε ένα από τα μοντέλα, να σχεδιάσετε την εμπειρία, να το εφαρμόσετε στην τάξη και να σκεφτείτε τα αποτελέσματα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Cook, L. & Friend, M. (1995). *Co-Teaching: Guidelines for Creating Effective Practices*. Focus on Exceptional Children, 28(3), 1-16

Friend, M. & Cook, L. (1996). *Interactions: Collaboration skills for school professionals*. White Plains (NY): Longman

Huguet, T. & Lázaro, L. (2018). *Iniciar y*

mantener prácticas de docencia compartida en las aulas. Aula, 245, 39-44

Miquel, E., Sabeté, B. y Morón, M. (2014). *La docencia compartida, un recurso para favorecer buenas prácticas inclusiva*. Comunicación Congreso Internacional Barcelona Inclusiva

Διαβάστε περισσότερα:

Αγγλικά

Stein, E. (2018). *Two teachers in the room: strategies for co-teaching success*. New York: Routledge

Ισπανικά

Durán, D. & Miquel, E. (2019). *Preparing teachers for collaborative classrooms*. *The Oxford Research Encyclopedia of*

Education. Oxford: Oxford University Press.

doi:10.1093/acrefore/9780190264093.013.78

Miquel, E. (2004). *La colaboración docente: instrumento fundamental para la mejora de la calidad educativa*. *Aula de innovación educativa*, 132, 77-88

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union